

Nr. înreg.:145/25.02.2021

Către: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene**În atenția:** dlui. Ministru Cristian Ghinea**Referitor la:** Propuneri pentru actualizarea Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Stimate domnule ministru,

În calitate de asociație profesională care reprezintă în România interesele firmelor de consultanță în management și de membru în cadrul UPLR (Uniunea Profesiilor Liberale din România), FEACO (Federația Europeană a Asociațiilor de Consultanță în Management) și ICMCI (Consiliul Internațional al Institutelor de Consultanță în Management), vă transmitem spre analiză propunerile membrilor AMCOR cu privire la actualizarea Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

Atașăm acestei adrese cinci fișe de reforme și investiții PNRR, precum și un tabel cu propunerile noastre, incluse în anexa atașată, structurate astfel:

- I. Principalele 3 priorități strategice de transformare a României în perioada 2021-2026
 1. Digitalizare
 2. Sustenabilitate
 3. Reziliență la schimbările climatice
- II. Reformele orizontale
 1. Reforma administrativ-teritorială
 2. Reforma instituțională
 3. Reforma legislativă
- III. Sectorul Mediu, schimbări climatice, energie, eficiență energetică și tranziția verde
 1. Sectorul de apă
 2. Sectorul de energie și eficiență energetică
 3. Tranziția verde
 4. Măsuri de reformă în domeniul economiei circulare/deșeurilor
 5. Alte măsuri de reformă de mediu și priorități de investiție asociate gestionării schimbărilor climatice, în principal prin decarbonizarea economiei
- IV. Sectorul Sănătate
- V. Sectorul Educație

Vă stăm cu plăcere la dispoziție pentru eventuale clarificări sau consultări cu privire la subiectele abordate în cadrul acestei adrese și ne exprimăm disponibilitatea de a ne pune la dispoziția dvs. expertiza pe care o avem pentru actualizarea PNRR.

Acest document conține o sinteză a punctelor de vedere primite pe acest subiect din partea firmelor membre AMCOR.

Cu stimă,
Petre Luigi LUICAN
Președinte AMCOR

Verificat de către Comisia Profesională de Fonduri Europene (CPFE) a AMCOR.

Alin DUMITRU
Coordonator CPFE AMCOR

ANEXA I ADRESA AMCOR nr. 145

PREAMBUL

Având în vedere: Memorandumul cu tema *Mecanismul pentru elaborarea poziției Guvernului României cu privire la Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)*, aprobat în ședința Guvernului din 20 ianuarie 2021 și faptul că în cadrul PNRR, investițiile și reformele trebuie prezentate ca un pachet coerent, pornind de la Recomandările Specifice de Țară (RST) 2019-2020, se evidențiază următoarele recomandări pentru România:

„- Să direcționeze cu prioritate investițiile către tranziția ecologică și digitală, în special către transportul durabil, infrastructura de servicii digitale, producția și utilizarea energiei în mod nepoluant și eficient, precum și către infrastructura de mediu.

- Să consolideze competențele și învățarea digitală și să asigure accesul egal la educație.

- Să îmbunătățească eficacitatea și calitatea administrației publice, precum și previzibilitatea procesului decizional, inclusiv printr-o implicare adecvată a partenerilor sociali.

- Să îmbunătățească procesul de pregătire și stabilire a priorităților în ceea ce privește proiectele mari și să se accelereze punerea în aplicare a acestora.

- Să îmbunătățească eficiența achizițiilor publice și să asigure punerea în aplicare integrală și sustenabilă a strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice.”

Trebuie luat în considerare faptul că este necesar ca investițiile și reformele aferente planului să contribuie în proporție de 37% la obiectivul de schimbări climatice și în proporție de 20% la obiectivul de digitalizare.

Potrivit ultimului raport de țară al României¹ întocmit de către Comisia Europeană (CE) dată fiind atât punerea în aplicare a fondurilor actuale ale politicii de coeziune a UE, cât și pregătirea următoarei perioade de programare (2021-2027), autoritățile române au început să accelereze punerea în aplicare a proiectelor mari și au prezentat Comisiei o serie de proiecte în domenii precum transporturile, sănătatea și gestionarea apelor uzate. Cu toate acestea, strategia bugetară pentru perioada 2020-2022, adoptată în decembrie 2019, conține niveluri scăzute de cheltuieli de capital planificate și de cheltuieli planificate pentru proiectele cofinanțate de UE.

Din constatările principale ale Comisiei, efectuate în urma analizei politicii economice a României, publicate în Raportul de țară, se remarcă:

- Reforma administrației publice stagnează. Nu s-a instituit un cadru eficient pentru planificarea strategică și bugetară, ceea ce se reflectă negativ asupra viziunii strategice de dezvoltare pe termen lung a țării, asupra stabilirii priorităților de acțiune și asupra coordonării politicilor la nivel central și local. Cadrul strategic sectorial este fragmentat și există uneori suprapuneri între diversele strategii și nu sunt stabilite priorități în ceea ce privește acțiunile care trebuie întreprinse în cadrul sectoarelor. Fragmentarea accentuată a competențelor și a resurselor continuă să se reflecte negativ asupra furnizării serviciilor publice, în special la nivel local și în comunitățile sărace. Birocrația și capacitatea insuficientă de a furniza servicii de calitate, inclusiv servicii digitale, au un impact negativ asupra cetățenilor și a întreprinderilor, mai ales în timpul crizei.

- Previzibilitatea procesului decizional rămâne o problemă majoră.

- Criza a evidențiat și mai clar necesitatea acută ca România să relanseze lucrările de infrastructură publică în domenii precum transportul durabil, energia curată și infrastructura de mediu și de servicii digitale. ... Sistemul de gestionare a deșeurilor este în continuare caracterizat de un nivel foarte redus de

¹ COMISIA EUROPEANĂ Bruxelles, 26.2.2020 SWD(2020) 522 final Raportul de țară din 2020 privind România.

*reciclare a deșeurilor municipale și de rate foarte ridicate de depozitare a deșeurilor. Punerea în aplicare a Planului național privind energia și clima va necesita investiții pentru a asigura producția și utilizarea de energie nepoluantă, precum și pentru reconversia regiunilor monoindustriale și a celor cu o intensitate ridicată a carbonului. Trebuie intensificate eforturile pentru extinderea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și de ape uzate. Investițiile în rețeaua de monitorizare a aerului sunt, de asemenea, indispensabile din cauza deficiențelor structurale grave în acest domeniu. **Totodată, este necesar să se modernizeze și să se asigure interoperabilitatea tuturor serviciilor publice digitale care generează schimburi de informații (...).***

Infrastructura de transport, energie și apă este în continuare precară, ceea ce reprezintă un obstacol în calea integrării teritoriale.

În cadrul Raportului de țară se precizează pentru anul 2020 faptul că s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește investițiile în infrastructura de mediu, în special în proiecte privind apele uzate, iar punerea în aplicare a proiectelor s-a accelerat spre sfârșitul anului 2019.

Măsurile identificate în Raportul de Țară vizează extinderea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și de apă uzată, monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună monitorizare a substanțelor deversate în ape.

Investițiile în epurarea apelor uzate ar putea aborda aceste probleme. Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) trebuie să aibă un rol mai important în gestionarea activelor, în evaluarea planurilor de afaceri și în monitorizare. Sunt necesare eforturi pentru extinderea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și de ape uzate, pentru monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună monitorizare a substanțelor deversate în ape. Într-un studiu recent, OCDE(54) estima că până în 2030 sunt necesare investiții în valoare de aproximativ 17,9 miliarde EUR pentru aprovizionarea cu apă și salubritate, în timp ce costurile suplimentare legate de conectarea persoanelor vulnerabile și marginalizate la sistemele publice de aprovizionare cu apă erau estimate la aproximativ 1,1 miliarde EUR până în 2030.

Pe fondul crizei COVID trebuie inițiate proiecte de cercetare pentru evaluarea încărcăturilor de ARN viral, pentru a vedea dacă acestea ar putea face parte în mod util dintr-un program de supraveghere a sănătății populației post pandemice, prin aplicarea tehnologiei în moduri noi și inovative cu scopul de a furniza servicii sigure de apă/apă uzată într-un mediu COVID-19.

Eforturile de CDI în contextul acestei amenințări trebuie permise operatorilor de apă/apă uzată în cadrul PNRR indiferent de statutul lor, pentru a ne spori pregătirea și reziliența pentru viitoarele situații de urgență. Dacă adăugăm la aceasta actuala propunere de modificare a Directivei cadru apă și extinderea listei de parametri care trebuie analizați, devine evidentă nevoia de adaptare a laboratoarelor și serviciilor pentru asigurarea apei potabile.

Acest lucru poate implica consolidarea unui lanț de acțiuni interconectate cu serviciile de apă/apă uzată, în domeniul sănătății și educației, ceea ce ar permite eligibilitatea operatorilor de apă indiferent de statutul lor, întrucât miza este sănătatea și educarea populației. Dacă adăugăm la aceasta că București are aprox. 2 mil. locuitori, fără a lua în calcul migrația din județe învecinate, expunerea la consecințele pandemiei sunt și mai mari dacă se aplică restricții la finanțare datorită statutului operatorului.

Având în vedere cele de mai sus, pe fondul crizei COVID-19, CE a lansat o serie de recomandări specifice pentru România, aferente anilor 2019-2020:

care vizează îmbunătățirea în domenii precum transporturile, sănătatea și gestionarea apelor uzate dar și de a direcționa cu prioritate investițiile către tranziția ecologică și digitală, în special către transportul durabil.

prin care să se urmărească direcționarea cu prioritate a investițiilor către tranziția ecologică și digitală, în special către infrastructura de mediu, inclusiv în regiunile miniere.

Putem observa că aceste documente nu stabilesc în mod clar o distincție între mediul privat și cel public în rândul furnizorilor de apă.

Pe lângă eforturile depuse de către autoritățile naționale, este demn de remarcat și aportul considerabil adus de către sectorul privat în acest demers de

modernizare și dezvoltare a sistemului de apă potabilă și uzată.

Având în vedere aspectele menționate anterior, eligibilitatea mediului privat la programele de finanțare (PNRR) în domeniul apei, privind digitalizarea, tehnologizarea sistemului/serviciilor, joacă un rol fundamental în atingerea obiectivelor stabilite de către autoritățile naționale, prin susținerea mediului privat ca partener pentru modernizarea și dezvoltarea sistemului.

PROPUNERI I

I. Trei priorități strategice de transformare a României în perioada 2021-2026 trebuie să se constituie în **strategii naționale**, noi sau revizuite, cu obiective strategice, plan de acțiune pe termen scurt și lung, ținte termene de realizare și bugete alocate pentru prioritățile de investiție asociate, proporțional cu contribuția directă pe care acestea o au la obiectivul de schimbări climatice și la obiectivul de digitalizare, stabilite în recomandările Comisiei. (Considerăm că ar fi utilă folosirea unor metodologii verificate și utilizate frecvent la nivel european și internațional în elaborarea strategiilor generale sau sectoriale/naționale. Un exemplu în acest sens este metodologia de foresight. Există resurse umane și instituționale în țară, dar și în străinătate - colectivul de foresight de la PREST - Universitatea din Manchester - UK).

Aceste strategii de transformare sunt DIGITALIZARE, SUSTENABILITATE și REZILIENȚĂ LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE și necesită abordare holistică și guvernanta centralizată concomitent cu cascada la nivelul tuturor administrațiilor și instituțiilor publice, pentru a asigura execuția și monitorizarea strategiilor specifice pe baza principiilor unitare transpuse astfel la nivelul tuturor reformelor orizontale, reformelor sectoriale precum și a programelor de investiție.

1. DIGITALIZARE - prin Strategia de Digitalizare, sub coordonarea Agenției pentru Digitalizarea României

Transformarea digitală a societății românești este un proces care trebuie construit pe toate palierele și cu implicarea tuturor actorilor. Transformarea digitală a administrației și instituțiilor publice este un element esențial al acestui proces, care trebuie abordat unitar, cu coordonare la nivel centralizat și cu implementare etapizată la nivel local și instituțional, concomitent cu un amplu proces de conștientizare și educare accelerată a întregii societăți.

A. Pentru reușita acestui proces, transformarea digitală la nivelul administrațiilor și instituțiilor publice trebuie să fie un obiectiv prioritar pentru toți conducătorii acestora și trebuie alocate finanțările necesare pentru implementare. Astfel, fiecare administrație și instituție publică ar trebui să aibă obligația realizării până la finalul anului 2022 și implementării unei strategii de transformare digitală, cu obiective și acțiuni pe toți pilonii de transformare digitală:

- inovarea și creșterea calității și accesibilității serviciilor publice;
- eficientizarea proceselor operaționale și administrative;
- îmbunătățirea interacțiunilor cu

B. În vederea elaborării și implementării strategiei de digitalizare a serviciilor publice, este critică realizarea un proiect strategic pentru construirea unei baze de date publice unitare, consolidate la nivel național, implementat etapizat, pe mai multe paliere:

Construirea, consolidarea și actualizarea periodică, la nivelul fiecărei entități responsabile, a bazelor de date publice în format digital, cu caracter general (cadastru, inventar public local și național, infrastructuri edilitare, PUG-uri, PUZ-uri etc) și sectorial (exploatațiile agricole, parametri de mediu monitorizați - zone contaminate, calitate ape subterane și de suprafață, infrastructura de transport public, cadastru de drumuri, cadastru

C. În concluzie, în fiecare sector strategic din PNRR, este necesar a fi alocate fonduri pentru priorități de investiție pentru:

- elaborarea strategiei de transformare digitală a sectorului/instituțiilor și actorilor cheie din sector, până la finalul anului 2022;
- implementarea unor priorități de investiție cheie care să conducă la atingerea obiectivelor de transformare digitală și care sunt selectate în baza calcului de impact/contribuție la realizarea obiectivelor ODD. În mod obligatoriu, acolo unde este cazul și/sau aplicabil, prioritățile de investiție vor include proiecte de baze de date și infrastructuri în vederea partajării cu ceilalți actori

		<p>cetățenii, cu mediul de afaceri și cu alte instituții publice</p> <p>- creșterea competențelor și performanței funcționarilor publici.</p> <p>Selectarea priorităților de investiție pe acești piloni se va realiza în baza unui calcul de impact al acestor investiții în atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ODD stabilite în Strategia de Dezvoltare Durabilă a României (așa cum se detaliază în capitolul următor de mai jos - Sustenabilitate).</p> <p>Pentru reușita acestei acțiuni considerăm că ar fi necesară o implicare la cel mai înalt nivel guvernamental, prin constituirea unui Comitet Ministerial pentru Digitalizare, care să includă miniștrii principalelor domenii vizate care să valideze soluții propuse de un Grup de Lucru alcătuit din Secretari de Stat cu responsabilități pentru digitalizarea domeniului în care funcționează și care să lucreze cu toți stakeholderii domeniului.</p>	<p>verde etc).</p> <p>Asigurarea interoperabilității acestora pe criterii sectoriale și pe criteriul asigurării de servicii publice bazate pe un punct unic de contact pentru categorii de servicii.</p> <p>Migrarea treptată și integrarea acestora într-o bază de date unificate la nivel național.</p> <p>Înființarea unei entități centrale de administrare a BD publice (sub Agenția pentru Digitalizarea României).</p>	<p>relevanți (conform capitolul 1.b), cu termen de realizare până la finalul anului 2023.</p>
<p>În cazul în care realizarea unei baze de date unice la nivel național și cu un unic administrator se va considera că nu este viabilă, alternativa considerăm că ar putea fi să se impună interoperabilitatea bazelor de date la nivel național și administrarea lor locală, la nivelul fiecărei instituții publice; ar fi necesară o analiză complexă de sistem socio-economic și fiscal, pentru ca datele/informațiile să aibă consistență și coerență, cu un flux de comunicare care să satisfacă toate cerințele (în urmă cu peste 20 de ani s-a realizat un concept de registre naționale cu date și informații referitoare la 4 entități: persoane fizice (identificate prin CNP), persoane juridice (identificate prin CUI/CIF (cu legături prin CNP către acționariat), cadastru general (prin utilizare GIS, identificat prin cod parcelă și legături cu CNP/CUI proprietar) și unități administrativ-teritoriale (UAT, identificate prin cod SIRUTA). Toate aceste entități au baze de date proprii, mai trebuie făcută doar interconectarea și interoperabilizarea lor. În felul acesta se va stabili o corelare între CNP-CUI/CIF-COD PARCELA-COD SIRUTA și fiecare componentă va putea avea propriul istoric, inclusiv corelarea între informații. Sistemul se poate constitui într-un SISTEM SUPORT PENTRU DECIZIE (SSD) la nivel local, ministerial, guvernamental prin software aplicativ specific/dedicat.</p>				

	<p>2. SUSTENABILITATE - prin Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă, sub coordonarea Ministerului și prin Agenția de Dezvoltare Durabilă, aceasta jucând rolul de culegere de date/informații și operaționalizare/monitorizare.</p> <p>Pe principiul SUBSIDIARITĂȚII se pot delega responsabilități de acțiune și în plan regional (de ex. ADR-uri).</p> <p>Deciziile și acțiunile trebuie planificate și evaluate considerând în mod echilibrat toate dimensiunile cheie ale dezvoltării sustenabile a societății: economică - socială - de mediu.</p> <p>Pentru aceasta politicile publice, măsurile de reformă și diversele acte normative trebuie corelate la nivel inter-sectorial, inclusiv prin îmbunătățirea mecanismelor de implicare a partenerilor sociali în elaborarea acestora și prin promovarea PPP cu companii de consultanță specializate.</p>	<p>A. În același scop, se recomandă implementarea unor criterii de fundamentare, selecție, finanțare și de evaluare a rezultatelor investițiilor finanțate din banii publici și a contribuției acestora la atingerea obiectivelor strategice de dezvoltare durabilă (ODD) precum și a contribuției concrete la atingerea țintelor stabilite în cadrul Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a României. Pentru asigurarea uniformizării acestui mecanism de calcul se recomandă utilizarea unor instrumente digitale de calcul de impact. Nicio investiție nu ar trebui finanțată dacă nu contribuie direct și concret la obiectivele ODD aferente iar impactul trebuie recalculat și la finalul implementării.</p>	<p>B. Pentru a asigura și chiar accelera atingerea obiectivelor și țăintelor prevăzute în Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României, ar fi necesară și responsabilizarea cât mai largă a companiilor. În acest sens, ar fi necesară completarea Ordinului MFP nr. 3456/2018, care prevede obligația includerii de către companiile cu peste 500 de angajați a unei declarații nefinanciare în raportul de gestiune sau, după caz, prin prezentarea unui raport separat, cu informații privind cel puțin aspectele de mediu, sociale și de personal, respectarea drepturilor omului și combaterea corupției și a dării de mită. Completarea ar trebui să facă referire mult mai specifică la tipul de informații obligatorii a fi incluse în raport și la metodologia de raportare, conform unor standarde recunoscute la nivel European, precum și auditarea distinctă a acestui raport de un expert certificat conform standardului respectiv. Totodată, în strânsă corelație, se recomandă modificarea prevederilor din codul fiscal privind cuantumul amenzii pentru nerespectarea cerințelor de raportare prevăzute în Ordinul MFP nr. 3456/2018.</p>	
	<p>3. REZILIENȚĂ LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE - prin Strategia Națională de Prevenire și Atenuare a efectelor Schimbărilor Climatice, sub</p>	<p>A. În acest sens, trebuie clarificată intenția prezentată în varianta inițială a PNRR, privind delegarea atribuțiilor pe domeniul schimbărilor climatice către ANIF, o instituție</p>	<p>B. Orice obiectiv de investiție, public sau privat, ar trebui evaluat din perspectiva impactului asupra mediului cu potențial de generare sau de atenuare a efectelor schimbărilor</p>	

	<p>coordonarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor.</p>	<p>care prin activitatea tradițională de bază a avut un impact negativ asupra mediului, fiind un contributor la schimbările climatice. În plus, ANIF nu are nici capacitatea managerială, având în vedere performanța de până acum și nici expertiza sau experiența relevantă în domeniul strategiilor și soluțiilor de prevenire, monitorizare și atenuare a schimbărilor climatice, care comportă o complexitate mult mai mare față de activitățile din sfera îmbunătățirilor funciare. Reformarea instituției și activității ANIF rămâne valabilă și necesară a fi subscrisă Strategiei Naționale privind prevenirea și atenuarea efectelor Schimbărilor Climatice.</p> <p>Propunem și implicarea masivă a sectorului de CDI, care să ofere soluții pentru măsuri de reducere a emisiilor de GES și de reducere a CO₂ prin sechestrare carbon la nivelul pădurilor, în special cele periurbane (reducerea poluării), dar mai ales CDI pentru furnizarea de tehnologii CURATE/VERZI (prevenirea poluării).</p>	<p>climatice.</p> <p>Având în vedere că peste 80% din gazele cu efect de seră sunt reprezentate de emisiile de carbon, este necesară introducerea de reglementări care să instituie obligativitatea recalculării anuale a amprentei de carbon pentru companii, private sau cu capital de stat, care îndeplinesc anumite criterii de mărime sau de intensitate a activităților cu emisii de carbon.</p> <p>Pentru asigurarea acțiunilor sinergice și unitare, pentru a sprijini companiile să ia măsuri climatice cu impact măsurabil, se recomandă elaborarea de seturi de instrumente digitale aprobate de autoritatea de resort. Aceste aspecte trebuie tratate distinct și extensiv în programul de reformă sectorial și să fie însoțite de priorități de investiție pentru care să fie alocate fondurile necesare.</p> <p>În concluzie, orice politică publică, reformă orizontală și de sector trebuie să includă și o serie de obiective specifice legate de prioritățile strategice de transformare: digitalizare, sustenabilitate, reziliență la schimbările climatice.</p>	
--	---	---	--	--

<p>PROPUNERI II</p>	<p>II. REFORMELE ORIZONTALE</p> <p>Reformele orizontale definite în prima versiunea PNRR reprezintă mai degrabă obiective de reformă și acestea nu pot fi atinse eficient și eficace decât prin abordarea completă și holistică a capacității statului de a răspunde la provocările actuale și de a susține o reconstrucție și o dezvoltare pe termen lung.</p> <p>Astfel, Planul PNRR trebuie fundamentat pe 3 (trei) reforme orizontale pilon:</p>
----------------------------	--

1 - REFORMA ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ, 2 - REFORMA INSTITUȚIONALĂ, 3 - REFORMA LEGISLATIVĂ

Fiecare reformă trebuie să ai aibă la bază studii și analize de oportunitate și **o strategie actualizată** conform recomandărilor de țară și aliniată priorităților strategice de transformare a României (digitalizare, sustenabilitate, reziliența la schimbările climatice), precum și **un plan etapizat de implementare pentru perioada 2021-2026.**

1 - REFORMA ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ

A. Este necesară reorganizarea și consolidarea UAT-urilor la dimensiunea optimă, care să asigure capacitatea reală de investiție și de administrare a activelor și evitarea investițiilor redundante în regiune. În acest mod, se vor optimiza cheltuielile și operațiunile publice și se va accelera dezvoltarea regională, inclusiv prin întărirea capacității de implementare a investițiilor publice cu finanțare din fonduri externe nerambursabile.

În procesul de analiză și planificare strategică a reformei, se recomandă și analiza și schimbul de experiență privind modele de succes europene.

Descentralizarea deciziei și a mecanismului de implementare a investițiilor publice și consolidarea rolului unor actori din teritoriu, trebuie susținute totodată printr-un **program de asistență tehnică pentru pregătirea uniformă a tuturor actorilor responsabili de implementare a investițiilor în toate teritoriile** (ADR/ADI/Structuri partenieriale/structurile teritoriale ale marilor beneficiari/autorități publice județene), bazat pe principii comune de acțiune și decizie la nivel instituțional, inclusiv privind cerințe uniformizate din sfera achizițiilor publice și care au incidență asupra concurenței și răspunderii contractuale.

B. Pentru planificarea și eșalonarea eficientă și coerentă a investițiilor în teritoriu, respectiv pentru proiectarea și operaționalizarea unui masterplan integrat la nivel regional, este necesară introducerea obligativității digitizării infrastructurilor de drumuri și de utilități din teritoriu (apă, energie, gaz), publice și private, până în anul 2023 și a partajării datelor cu autoritățile publice și cu alți operatori din sectorul utilităților, prin intermediul unor baze de date geo-spațiale tip GIS. Această obligativitate trebuie însoțită și de alocarea de fonduri care să sprijine investițiile aferente.

C. Pentru asigurarea dezvoltării sustenabile și reziliente se impune necesitatea introducerii cu caracter obligatoriu de realizare până în anul 2023 a unei **strategii de reziliență la efectele schimbărilor climatice**, atât la nivel regional cât și la nivel de UAT urban, în baza unui studiu de impact al efectelor schimbărilor climatice realizat la nivel regional, respectiv la nivel de UAT. Strategia va include obiective privind tranziția la net-zero, de regenerare naturală și urbană, de biodiversitate, de atenuare a efectelor schimbărilor climatice, precum și ținte concrete și un plan strategic de acțiune.

2 - REFORMA INSTITUȚIONALĂ presupune regândirea arhitecturii instituționale, în toate sectoarele și la toate nivelurile, pornind de la principiul funcționalității integrate, respectiv de la restructurarea furnizării serviciilor publice pentru cetățeni și companii pe principiul SUBSIDIARITĂȚII, a unui punct unic de contact și reorganizarea în consecință a activităților și a atribuțiilor instituțiilor publice și a funcționarilor. Eliminarea redundanțelor unor instituții construite de-a lungul timpului și a unor roluri, va conduce la un aparat al statului optimizat, mai agil, mai ușor de coordonat și mai pregătit să funcționeze după principiile unei guvernări corporatiste, mai eficiente și centrate pe obiective de performanță și pe nevoile cetățenilor.

Astfel, **pentru un proces de reformare eficientă, relevantă pentru prioritățile actuale și durabilă, este critică integrarea următoarelor priorități de investiție, care să conducă la îmbunătățirea capacității și capabilităților organizaționale:**

Implementarea unui sistem de management al performanței, pornind de la definirea unui set uniform de criterii de performanță pentru funcționarii publici, în funcție de rol, atribuții și obiectivele instituției și a departamentelor sau serviciilor în care sunt încadrați, precum și a unei metodologii de monitorizare, evaluare și recunoaștere a performanței, inclusiv dezvoltarea unei platforme informatice suport de planificare și evaluare

Creșterea abilităților digitale a tuturor funcționarilor publici prin programe de instruire.

Crearea unui cadru flexibil, transparent, simplificat și debirocratizat de implementare a fondurilor externe nerambursabile prin elaborarea și aprobarea CODULUI FONDURILOR EUROPENE, care se va implementa începând cu perioada de programare 2021-2027 și va sta la baza noului sistem de management și control al fondurilor europene alocate României, va trebui să fie însoțită de:

- Un proiect de Asistență Tehnică cu cooptarea obligatorie a tuturor instituțiilor cu rol esențial în procesul de management și control (Autoritate de Audit/Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene/Ministerul Finanțelor Publice/ANAP) pentru identificarea și eliminarea redundanțelor și a suprapunerii de responsabilități și atribuții la nivel central și între diverse niveluri de răspundere

- Activități de uniformizare și de transparentizare a proceselor și cerințelor cheie de achiziții publice, pentru toate structurile implicate în gestionarea/verificarea proiectelor cu fonduri europene (Ministerul Finanțelor, Autoritatea de Audit, Curtea de Conturi, AM/DRI/MIPE), pentru simplificarea și reglementarea unor aspecte interpretabile și care uneori limitează concurența (exemple: reglementarea unui format de Garanții de bună execuție/Garanție de avans/asigurări profesionale printr-un act normativ emis în urma unei consultări a actorilor relevanți, limitarea răspunderii contractuale la valoarea contractului etc.). În acest scop, crearea unei platforme digitale pentru beneficiari în scopul prevenirii neregulilor, care să conțină o bibliotecă de opinii ex-ante formulate de ANAP/MIPE și de măsuri de conștientizare

- Un mecanism de verificare a eligibilității administrative a candidaților prin interogarea online de către autoritățile contractante a bazelor de date ANAF, Registrul Comerțului etc. și eliminarea cerinței de transmitere de către operatorii economici a documentelor care să dovedească îndeplinirea acestor criterii

Cu privire la crearea cadrului instituțional pentru structurile organizatorice implicate în implementarea proiectelor, se recomandă un program de asistență tehnică în procesul de definitivare a unei structuri/componente standard, care să stea la baza creării departamentelor/unităților de implementare a proiectelor și a unui sistem de relaționare între acestea pe parcursul implementării proiectelor, adresând toate etapele cheie, de la semnarea cererii de finanțare, la verificarea, SIL, CIP, gestionarea de facturi, de acte adiționale, procese verbale de predare-primire, predarea investițiilor și altele.

Cu privire la intenția anunțată în prima versiune a PNRR privind crearea unui cadru de monitorizare a proiectelor de investiții strategice ale României prin înființarea **Unității Centralizate de Management și Urmărire Proiecte Strategice**, se recomandă reanalizarea și reconsiderarea oportunității acestei măsuri, care ar putea duce la efectul opus față de cel intenționat, respectiv la creșterea birocrăției. Considerăm că problema ar putea fi rezolvată prin informatizare/digitalizare, folosirea sistemelor cloud poate crea atât baza de date, cât și accesul pentru monitorizare de către cei interesați. Obiectivele de

identificare din timp a blocajelor care apar în implementarea proiectelor de infrastructură, de monitorizare a mobilizării pe șantiere, a progreselor realizate precum și pentru asigurarea încadrării în graficele de execuție ale contractelor de execuție de lucrări, pot fi atinse prin implementarea unor măsuri de instruire specifică în programe de proiect management și de punerea la dispoziție a instrumentelor software specializate de monitorizare a proiectelor.

Implementarea unui program de asistență tehnică pentru management al schimbării, la nivelul fiecărei instituții.

Nu în ultimul rând, aceste măsuri de reformă și investițiile asociate în mediul instituțional, trebuie însoțite de politici sociale corelate. De exemplu, este necesară introducerea obligatorie a unui modul de instruire pentru dobândirea competențelor digitale privind interacțiunea în mediul online cu instituțiile statului cel puțin în toate programele care prevăd servicii educaționale pentru categoriile inactive sau din grupe vulnerabile (ex. servicii de tip ECDL - European Computer Driving License). De asemenea, trebuie asigurată o infrastructură de info-chioșcuri digitale, mai ales în mediul rural pentru aceste categorii, pentru a facilita accesul la informațiile și serviciile publice digitale.

Implementarea acestor măsuri de reformă instituțională și finanțarea proiectelor recomandate, vor contribui la realizarea sustenabilității financiare și la consolidarea capacității de implementare a proiectelor.

3 - REFORMA LEGISLATIVĂ

Prin revizuirea, simplificarea și corelarea legislației, se va crea un cadru legislativ mai suplă, mai coerent, relevant și mai ușor de aplicat, creând previzibilitate în actul decizional, stabilitate pe termen lung și încurajând investițiile.

Totodată, e necesară înțelegerea noilor cerințe ce trebuie reflectate în prevederi legislative revizuite, ce derivă din promovarea tehnologiilor inovatoare (ex. infrastructurile urbane de tip verzi-albastre proiectate pentru prevenirea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, care necesită revizuirea standardelor din construcție) și a tehnologiilor digitale (ex. tehnologii de tip blockchain pentru certificarea unor tranzacții în procese din ce în ce mai variate).

Pentru operaționalizarea anumitor politici publice și măsuri de reformă este necesară prevederea unor obligativități legale pentru diverși actori sau a unor facilități care să stimuleze anumite acțiuni. Exemple se regăsesc atât la propunerile de măsuri de reforme sectoriale cât și orizontale.

PROPUNERI III

III. SECTORUL MEDIU, SCHIMBĂRI CLIMATICE, ENERGIE, EFICIENȚĂ ENERGETICĂ ȘI TRANZIȚIA VERDE

SECTORUL DE APĂ - se impune realizarea unei Strategii pentru reformarea sectorului de apă, care să adreseze următoarele direcții prioritare:

Plan de management privind gestionarea obligațiilor din Tratatul de Aderare, legate de asigurarea conformării și reducerea costurilor și a penalităților, având ca pilon principal consolidarea politicii de regionalizare în sector

Îmbunătățirea guvernantei, bazată prioritar pe principii de finanțare a sectorului exclusiv pe baza unei strategii unitare pentru diminuarea costurilor, pe îmbunătățirea legilor și a reglementărilor în sector și a reglementărilor și acordurilor de colaborare inter-sectoriale

Creșterea capacității și eficienței, pentru sustenabilitate pe termen lung, cu accent pe îmbunătățirea standardelor naționale de operare a serviciilor de apă și apă uzată (ex: nivelul redevenței, ținte pentru reducerea sustenabilă a NRW la nivel național etc.) și prin adoptarea unor inițiative strategice:

- Atragerea participării sectorului privat
- Transfer de know-how, scalarea expertizei interne din sector, asistență tehnică de specialitate

- Managementul strategic al activelor pe termen lung, pentru reducerea pierderilor și creșterea eficienței în operare.
- Elaborarea unei strategii de transformare digitală la nivel de sector și la nivelul fiecărui operator, în conformitate cu cele prevăzute în capitolul I.1.a, I.1.b și I.1.c.

O **prioritate de investiție** pentru sectorul de apă ar trebui să fie reprezentată de **digitizarea infrastructurilor și activelor rețelelor de apă și de apă uzată ale fiecărui operator regional**, până în anul 2023, contribuind astfel și la atingerea obiectivelor de **planificare și eșalonare eficientă și coerentă a investițiilor în teritoriu**, prevăzute la capitolul II.1.b.

Propuneri de reformă	Încadrarea în recomandările CE	Încadrarea în programul de guvernare 2020-2024	Încadrarea în PNRR
Planul Național de Redresare și Reziliență, 1. Viziunea de ansamblu, Structura pe piloni a PNRR, pagina 13, Competitivitate economică, digitalizare și reziliență	Raportul de țară 2020 arată că birocrăția și capacitatea insuficientă de a furniza servicii de calitate, inclusiv servicii digitale, au un impact negativ asupra cetățenilor și a întreprinderilor.	Obiectiv strategic: III. Finanțe publice și fiscalitate iii) re tehnologizarea și extinderea platformelor hardware și software pentru interfața cu cetățenii (pregătire documentație achiziție și estimări bugetare	Pilonul 2: Servicii publice, dezvoltare urbană și valorificarea patrimoniului Domeniul de investiții: Apă Pilonul 3: Competitivitate economică și reziliență Proiectele ce vizează digitalizarea ar trebui să fie incluse într-un singur capitol și dezagregate per toate dimensiunile ce necesită investiții în acest sens - infrastructură, industrii, tehnologie, competențe Asigurarea finanțării: a laboratoarelor fixe și mobile de analize de apă, SMART Water Metering și SCADA, a soluțiilor digitale pentru monitorizarea riscurilor microbiologice în rețelele de distribuție a apei potabile, a soluțiilor digitale pentru determinarea modului de contaminare a descărcărilor în

			<p>rețelele de canalizare și/sau de ape pluviale etc.</p> <p>Trebuie să devină prioritare, pe fondul crizei Covid-19.</p> <p>Domeniul de investiții: digitalizarea serviciilor publice oferite cetățenilor și mediului de afaceri, indiferent de statul public sau privat, întrucât ne adresăm populației.</p>
<p>PNRR Irlanda este un bun model de urmat în această direcție. În coordonarea autorității de reglementare în sectorul de apă, se permite inițierea și derularea de programe de cercetare, educare a populației privind apa potabilă și asigurarea sănătății publice, sporind astfel reziliența la situații similare.</p>			
<p>Principala cauză a schimbărilor climatice o constituie emisiile de Gaze cu Efect de Seră (GES) și cele de CO₂</p> <p>PNRR ar trebui să se focalizeze pe două direcții:</p> <p>Intensificarea cercetărilor și inovării în domeniul tehnologiilor curate - trebuie acționat asupra cauzelor generatoare de GES și CO₂</p> <p>Intensificarea cercetărilor și inovării în domeniul reducerii/eliminării GES și CO₂ deja emise sau care încă se emit și se vor mai emite - trebuie căutate și găsite soluții de filtrare (tehnologii) și de captare (sechestrare) a carbonului prin NBS (Nature Based Solutions), pădurile fiind principalele sechestratoare de carbon → se impun măsuri de reducere a tăierilor legale de pădure, eliminarea tăierilor ilegale (acțiuni împotriva ”mafiei lemnului”), extinderea controlată a construcțiilor în zonele limitrofe ale marilor orașe (cu realizare de defrișări, legale și ilegale) în stransă corelare cu dezvoltarea și extinderea zonelor împădurite periurbane (chiar și în interiorul localităților)</p> <p>Efectuarea de studii și calcule asupra capacității actuale de sechestrare de către pădurile (periurbane) existente a CO₂ emis zilnic în marile aglomerări urbane și luarea unor decizii majore privind împăduririle periurbane, efectuarea de studii și cercetări privind crearea de noi genotipuri de arbori cu capacitate de sechestrare a unor cantități sporite de CO₂, cu funcții superioare de protecție a mediului și a vieții oamenilor și cu servicii superioare de reglare a purității aerului.</p>			
<p>2. SECTORUL DE ENERGIE ȘI EFICIENȚĂ ENERGETICĂ</p> <p>În conformitate cu cele prevăzute în capitolul I.1.a, I.1.b și I.1.c., se impune elaborarea unei strategii de transformare digitală la nivelul fiecărui operator și deținător de infrastructură iar o proritate de investiție ar trebui să fie reprezentată de digitizarea infrastructurilor și activelor rețelelor de energie ale fiecărui deținător de rețea, până în anul 2023, contribuind la atingerea obiectivului de furnizarea de servicii publice digitale, precum și la cel de planificare și eșalonare eficientă și coerentă a investițiilor în teritoriu, conform capitolul II.1.b.</p> <p>Promovarea și finanțarea proiectelor energetice integrate la nivel urban, considerând utilizarea diverselor sisteme de energie, din surse regenerabile (energie solară, biogaz), gaz, termie, recuperarea căldurii din procese industriale etc.</p>			

3. TRANZIȚIA VERDE

Propuneri de reformă	Încadrarea în recomandările CE	Încadrarea în programul de guvernare 2020-2024	Încadrarea în PNRR
	<p>Cu o pondere a energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie de 24,8 %, România va atinge obiectivul stabilit pentru 2020 în ceea ce privește energia din surse regenerabile. Ordonanța de urgență nr. 24/2017 a fost aprobată prin Legea nr. 184/2018 și a introdus modificări ale sistemului de promovare a energiei din surse regenerabile, oferind sprijin pentru promovarea energiei din surse regenerabile în mod durabil și asigurând totodată un impact rezonabil asupra consumatorilor</p>	<p>Stimularea investițiilor din mediul privat în sectorul energetic, inclusiv prin intermediul fondurilor europene, având ca scop decarbonarea și eficiența energetică pe tot lanțul valoric (producție – transport – consum) și în toate sectoarele conexe (industrie, transport, clădiri) precum și accelerarea procesului de digitalizare a rețelelor de energie;</p>	<p>Instalarea de surse de energie regenerabilă pentru consum propriu și rețehnologizări/ automatizări pentru creșterea eficienței energetice pentru companii mari.</p> <p>Investiții care reformează sistemul de energie și asigură tranziția către surse alternative de producere a energiei electrice și termice, de adaptare a rețelelor de gaze, de E-mobility, și care în același timp conferă stabilitate sistemului prin susținerea investițiilor strategice în decarbonarea în SACET-uri care încă funcționează și au potențial de dezvoltare (ex. ELCEN).</p> <p>PNRR ale Franței și Spaniei, sunt foarte bune exemple, suplă, țintite și orientate spre decarbonarea industriei și tranziție energetică.</p>

4. MĂSURI DE REFORMĂ ÎN DOMENIUL ECONOMIEI CIRCULARE/DEȘEURILOR:

Reglementarea și politica tarifară în domeniul deșeurilor prin:

- Modificări și completări legislative care să asigure implementarea unitară a modului de calcul a tarifelor activităților serviciului de salubritate, respectiv a tarifelor/taxelor plătite de către utilizatorii serviciului
- Modificări și completări legislative care să întărească rolul ADI în procesul de aprobare a tarifelor activităților serviciului de salubritate, respectiv a tarifelor/taxelor plătite de către utilizatorii serviciului
- Stabilirea unei entități la nivel național care să realizeze avizarea atât a tarifelor distincte ale activităților serviciului de salubritate, cât și a modului de calcul a tarifelor/taxelor plătite de către utilizatori

	<p>Intărirea capacității ADI de a continua dezvoltarea SMIDurilor și asigurarea de suport în modificările legislative asociate. Asigurarea instrumentelor financiare care să stimuleze colectarea selectivă, inclusiv finanțarea suprastructurii necesare din domeniul deșeurilor Creșterea gradului de conștientizare și educație privind protecția mediului și economia circulară, inclusiv cu privire la colectarea selectivă, în legătură cu noile modificări legislative și cu modalitățile de implementare, la toate nivelurile (autorități, mediul de afaceri și publicul larg) prin finanțarea de proiecte (inclusiv pentru întreprinderi mari) de dezvoltare de produse/campanii/evenimente/proiecte în acest sens, precum și prin derularea unei campanii naționale cu subiectele cheie de sustenabilitate (deșeuri, apă, energie)</p> <p>5. ALTE MĂSURI DE REFORMĂ DE MEDIU ȘI PRIORITĂȚI DE INVESTIȚIE ASOCIATE GESTIONĂRII SCHIMBĂRILOR CLIMATICE, ÎN PRINCIPAL PRIN DECARBONIZAREA ECONOMIEI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Introducerea de reglementări care să instituie obligativitatea recalculării anuale a amprentei de carbon pentru companii care îndeplinesc anumite criterii de mărime sau de intensitate a activităților cu emisii de carbon, în linie cu recomandările prevăzute la capitolul II.3.b. - Finanțarea de proiecte (inclusiv pentru întreprinderi mari) care să susțină tranziția spre reducerea emisiilor și a amprentei de carbon prin dezvoltarea de soluții de îmbunătățire a proceselor industriale, re tehnologizare, creșterea eficienței energetice, înlocuirea consumului de energie tradițională cu energie provenită din surse regenerabile etc., precum și pentru dezvoltarea și promovarea de produse inovatoare cu amprenta scăzută de carbon și impact redus asupra mediului. - Pentru asigurarea dezvoltării sustenabile și reziliente se impune necesitatea introducerii cu caracter obligatoriu de elaborare până în anul 2023 a unei strategii de reziliență la efectele schimbărilor climatice, atât la nivel regional cât și la nivel de UAT urban, în baza unui studiu de impact al efectelor schimbărilor climatice realizat la nivel regional, respectiv la nivel de UAT. Strategia va include obiective privind tranziția la net-zero, de regenerare naturală și urbană, de biodiversitate, de atenuare a efectelor schimbărilor climatice, precum și ținte concrete și un plan strategic de acțiune.
<p>PROPUNERI IV</p>	<p>IV. SECTORUL SĂNĂTATE</p> <p>SISTEMUL ROMÂNESC DE SĂNĂTATE - PNRR - PROPUNERI proiecte care pot fi finanțate:</p> <p>Continuarea programului de consolidări (și alte lucrări de intervenții) a clădirilor unităților sanitare (Institutul Regional de Oncologie Timișoara - cu termen estimat de finalizare în anul 2025; extinderea secției de Oncologie cu Compartiment de radioterapie oncologică - Spitalul Universitar de Urgență București - cu termen estimat de finalizare în anul 2021);</p> <p>Reabilitarea infrastructurii unităților sanitare prin efectuarea lucrărilor de reparații capitale;</p> <p>Construirea Spitalelor Regionale de Urgență, inclusiv prin Programul Operațional Regional: 8 spitale regionale;</p> <p>Reabilitarea/modernizarea/extinderea: spitale județene - cel puțin 15; ambulatorii de specialitate - cel puțin 150, U.P.U. - cel puțin 25;</p> <p>Centre comunitare integrate medico-sociale;</p> <p>Centre comunitare integrate medico-sociale de care vor beneficia peste 270.000 de persoane;</p> <p>Măsurile pentru digitalizare, finanțate inclusiv prin programul Operațional Competitivitate pentru implementarea registrelor de boală și a informatizării secțiilor de ATI și prin Programul Operațional Capacitate Administrativă pentru digitalizarea procesului de emitere avize/autorizații;</p>

Dotarea cu aparatură/ echipamente medicale la nivelul spitalelor publice;

Dotarea cu mijloace de transport sanitar specifice (ambulante, autosanitare, elicoptere etc.);

Dotarea cabinetelor medicilor de familie;

Dezvoltarea de centre de telemedicină regionale sau naționale în funcție de specialitate;

Sistemul informatic pentru registrele de sănătate - RegInterMed, cu o valoare de 66,7 miliarde de lei. La finalul lunii decembrie, contractul de finanțare a fost semnat de Ministerul Sănătății și transmis la semnare către Ministerul Fondurilor Europene.

Sistem informatic pentru evidența clinică a secțiilor ATI, în valoare totală aprobată de 134,4 milioane de lei. Proiectul a fost aprobat pentru finanțare și se așteaptă demararea procedurilor de semnare a contractului de finanțare de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Suntem în situația în care ne concentrăm atenția asupra calității serviciilor medicale și a condițiilor de siguranță pe care trebuie să le asigure unitățile spitalicești. Este o problemă care trebuie să rămână în atenția guvernanților. Se neglijează însă faptul că multe din spitale sunt pline cu persoane care au dobândit boli netransmisibile (diabet, boli cardiovasculare, boli metabolice, boli ale sistemului digestiv și deteriorări ale sistemului nervos central și periferic) din cauza unui stil de alimentație și de viață nesănătos. Deși la nivelul UE se fac eforturi mari pentru informarea populației privind adoptarea de diete sănătoase (Strategiile European Green Deal, Farm to fork), obezitatea, principala cauză a bolilor netransmisibile menționate anterior, cunoaște rate de creștere alarmante, inclusiv în rândul copiilor.

Ar trebui făcute studii și cercetări care să pună în corelație sistemele de producție și desfacere a produselor alimentare și reacțiile genetice ale fiecărui individ, orientând activitatea din domeniul medical către diagnostice personalizate și diete personalizate, care să se bazeze pe analize și investigații la nivelul genomului fiecărui individ prin **dezvoltarea cercetărilor în domeniul epigeneticii, nutrigenomicii și metabolomicii**. Prin astfel de abordări se va face o **puternică prevenție, cu efect asupra reducerii îmbolnăvirilor, scăderii presiunii pe paturile de spital și chiar creșterea productivității muncii prin reducerea sensibilă a numărului de zile de spitalizare și concediu medical.**

PROPUNERI V
V. SECTORUL EDUCAȚIE

An de an se constată o scădere a promovabilității, o scădere continuă a mediilor de promovare, procentul celor care iau bacalaureatul este în scădere.

Se observă că în ultimii 10 ani, rata de promovabilitate la bacalaureat a fost sub 70% (excepție 2017), atingând cele mai scăzute valori în 2011 și 2012.

Proiectul de PNRR insistă pe principiul că “investiția urmărește elevul”, acesta fiind în centrul procesului educațional. Rezultatele prezentate mai sus evidențiază o scădere continuă a pregătirii elevilor, cu consecințe majore asupra pieței muncii, dar în primul rând asupra calității cadrelor didactice chemate să ridice nivelul de cunoaștere și educație al elevilor. Din masa de elevi mediocri nu pot ieși cadre didactice performante. Elevul este “produsul” procesului de învățământ, în care rolul conducător, regulator al procesului îl are cadrul didactic. Considerăm că PNRR ar trebui să se axeze pe cei care produc educație (cadre didactice), nu pe ”produsul” educației (elevul, studentul).

PNRR Portugalia are o componentă legată de decarbonarea în industrie dar și pentru dezvoltarea competențelor pentru inovare și reînnoire industrială printr-o serie de investiții în învățământul profesional în domeniile reînnoirii industriale în colaborare cu mediul de afaceri și promovarea reconversiei competențelor adulților.

Propuneri de reformă	Încadrarea în recomandările CE	Încadrarea în programul de guvernare 2020-2024	Încadrarea în PNRR
Educație	Neconcordanța dintre cererea și oferta de competențe și deficitul de competențe a persistat în ultimii ani. Acest fapt indică un decalaj din ce în ce mai mare între educație și muncă. Se preconizează că schimbările tehnologice vor genera o reorientare a cererii către competențe și calificări superioare, care ar putea să nu fie acoperită în totalitate de oferta actuală de forță de muncă, având în vedere timpul necesar pentru ajustarea sistemului de învățământ și formare.	Competențele "umane", transversale au devenit de cele mai multe ori mai căutate de către angajatori decât competențele profesionale deoarece schimbarea tehnologică se produce într-un ritm accelerat sub presiunea generată de pandemia COVID 19. Sunt stabilite mecanisme active și funcționale pentru înțelegerea anticipativă a nevoii de forță de muncă ca structură, competențe și abilități cerute de dinamica tehnologică și socială și, implicit, a nevoii de formare inițială și formare continuă.	Promovarea parteneriatelor între mediul privat, școli și autoritățile publice locale pentru a dezvolta platforme și/sau centre de educare a publicului larg, și a elevilor din învățământul pre-universitar și superior de specialitate privind gestionarea durabilă a resurselor de apă, economie circulară etc. De asemenea, pentru învățământul dual, se pot concepe programe adaptate în funcție de deficitul de competențe identificat în domeniul utilităților publice, indiferent de statutul companiilor.

ALTE PROPUNERI ȘI COMENTARIU:

Necesitatea sprijinirii IMM-urilor prin PNRR:

Vă rugăm să includeți și să susțineți programele de investiții destinate IMM-urilor și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență, propus de CE pe data de 28 mai 2020, prin preluarea în cadrul listelor de proiecte prioritare, a proiectelor deja evaluate și care sunt pregătite pentru implementare din cadrul POR 2014-2020 și care nu își vor găsi finanțare în cadrul POR 2.2.

Principalele argumente în susținerea acestui demers se referă la faptul că:

Intervențiile sunt gândite la nivelul programelor pentru a sprijini domenii cu valoare adăugată mare, pentru susținerea inovării și investițiilor cu impact economic;

Prioritățile de investiții sunt aprobate, documentele suport există deja, iar unele măsuri sunt fie lansate, fie în curs de lansare - nu mai necesită un efort birocratic suplimentar și nici un timp îndelungat de analiză;

În prezent există peste 5.000 de proiecte, care însumează 6.580 milioane de euro granturi solicitate, aflate în diverse stadii de analiză și evaluare, care ar genera o contractare rapidă, cu respectarea condiționalității de contractare aferentă PNRR (anul 2022), o absorbție substanțială a fondurilor europene și unde interesul crescut al solicitanților pentru finanțare justifică alocări suplimentare de fonduri.

Considerăm că aceste proiecte de investiții vin și cu o contribuție proprie în medie de 30%-40% (miliarde de lei) capital propriu care va fi investit în economia țării de către companii românești în următorii 2-3 ani.

Pe lângă contribuția proprie, afacerile POR 2.2 sunt firme care: au deja PIAȚA de desfacere, cunosc piața adiacentă amonte/aval în care investesc; așadar NU sunt de nivel

StartUp Nation, au de peste 2 ani minimum 10 angajați (sau >3, după caz); așadar sunt contribuitori serioși la buget și CAS(S) plus resursa umană pregătită pe piața țintă și sunt BANCABILE.

Având în vedere aceste aspecte, vă propunem ca listele cu proiecte solicitate de către sectorul IMM, liste cu proiecte de rezervă sau care nu vor obține finanțare în cadrul apelurilor deja încheiate și să fie finanțate în cadrul PNRR ca proiecte prioritare.

*REFÓRMÁ, reforme, s. f. 1. Transformare politică, economică, socială, cu caracter limitat sau de structură **pentru a realiza un progres.***

*PROGRÉS, (2) progrese, s. n. 1. Dezvoltare, în linie ascendentă; mers înainte, evoluție. 2. Dezvoltare, **schimbare în bine** datorită căreia se ajunge la un rezultat scontat ori se atinge un anumit scop.*

PNRR se dorește un Plan strategic, în cadrul căruia urmează să se elaboreze alte câteva strategii sectoriale. Din punctul nostru de vedere, un document tip PNRR ar trebui să pornească de la o stare “de facto” a economiei și a societății românești în anul de grație 2020, să se expună o VIZIUNE privind “starea viitoare” a economiei și a societății românești la finele anului 2027 (sau 2030) și să se elaboreze un plan de acțiune (roadmap) pentru a se tranzita de la situația actuală la situația viitoare dorită prin consultarea tuturor părților interesate. Noi încă nu știm cum vrem să arate “ROMÂNIA 2030”, de aceea și băjbâim în a găsi traiectorii care să ne ducă din starea actuală în starea dorită. Neavând o bază, o susținere tehnică și științifică, ci doar una politică, șansele ca acest PNRR să fie o reușită sunt mici.

Pentru a atinge “visul” 2030, toate măsurile care se propun trebuie să se bucure/să se sprijine pe susținerea majorității (dacă nu chiar a tuturor) stakeholderilor, adică a societății românești: cetățeni (copii, elevi, studenți, salariați, pensionari) și mediu de afaceri (tot spectrul, dar cu precădere cel cu capital și acționariat autohton).

O astfel de elaborare de PNRR se recomandă, de către majoritatea “vizionarilor”, a fi făcută prin utilizarea unei metodologii recunoscute și aplicate pe plan mondial. Este vorba despre FORESIGHT. În principiu, toate STRATEGIILE au ca punct de pornire un studiu (exercițiu) de FORESIGHT.

Orice Strategie care nu este în măsură să atragă susținerea majorității stakeholderilor nu este (sau este foarte greu) implementabilă.

Dacă PNRR nu are la bază un exercițiu de foresight, putem solicita ca măcar viitoarele strategii sectoriale (cu finalizare în 2022-2023) să utilizeze această metodologie. Există atât expertiză națională, cât și internațională.